

บทที่ 3

การวิเคราะห์ศัพท์

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ปรากฏว่าในหน่วยย่อย¹ หนึ่ง ๆ มีคำ² แทนได้หลายคำ ในบางหน่วยย่อย มี 2 คำ บางหน่วยย่อยมีมากถึง 23 คำ คำต่าง ๆ ที่ใช้แทนหน่วยย่อย เดียวกันนั้น หลายคำมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่อีกหลายคำก็มีความแตกต่างกันมาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์คำเหล่านี้ เพื่อพิจารณาว่าในหน่วยย่อยหนึ่ง ๆ มีศัพท์³ แทนที่ศัพท์ มีคำใดบ้างที่จัดให้เป็นรูป⁴ ของศัพท์เดียวกันและคำใดบ้างที่ควรจัดให้เป็นคนละศัพท์

ในการวิเคราะห์ศัพท์จึงจำเป็นต้องอาศัยเกณฑ์วิเคราะห์ศัพท์ที่เหมาะสม จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่า เกณฑ์วิเคราะห์ศัพท์ของผู้ใดที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ร่างเกณฑ์สำหรับวิเคราะห์ศัพท์ขึ้น

เกณฑ์สำหรับวิเคราะห์ศัพท์

การวิเคราะห์คำในแต่ละหน่วยย่อยจะกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์เป็น 2 ขั้นตอน คือ

ก. จัดกลุ่มคำตามจำนวนพยางค์

ขั้นตอนนี้เป็นการจัดกลุ่มคำในแต่ละหน่วยย่อยออกเป็นกลุ่มตามจำนวนพยางค์ คำใดมีจำนวนพยางค์เท่ากันก็จัดไว้กลุ่มเดียวกัน

¹ ดูคำจำกัดความ หน้า 3

² ดูคำจำกัดความ หน้า 3

³ ดูคำจำกัดความ หน้า 3

⁴ ดูคำจำกัดความ หน้า 3

ข. พิจารณาคำตามเกณฑ์

ขั้นตอนนี้เป็นกรณำคำในกลุ่มแต่ละกลุ่มไปพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

1. เกณฑ์ที่ 1 คำที่อยู่คนละกลุ่มจัดเป็นคนละศัพท์

ตัวอย่าง หน่วยย่อยที่ 85 "ดินล่อ" มีคำแทน 2 คำ คือ ปิด, ดินล่อ ปิด เป็นคำ 1 พยางค์ ดินล่อ เป็นคำ 2 พยางค์ ดังนั้นจึงจัดให้ ปิดและดินล่อ เป็นคนละศัพท์ หน่วยย่อยที่ 7 "พีล่าว" มีคำแทน 4 คำ คือ พี, เอ้ย, ไ้ญ้, พีเอ้ย คำว่า พี, เอ้ย, ไ้ญ้ เป็นคำ 1 พยางค์ ส่วนคำว่า พีเอ้ย เป็นคำ 2 พยางค์ ดังนั้นจึงให้ พีเอ้ย เป็นศัพท์หนึ่ง สำหรับคำว่า พี, เอ้ย, ไ้ญ้ ต้องนำไปพิจารณาตามเกณฑ์ข้อต่อไป

2. เกณฑ์ที่ 2 ในกรณีของคำมากกว่า 1 คำ ที่แทนหน่วยย่อยเดียวกันและ มีจำนวนพยางค์ต่างกัน 1 พยางค์ ถ้าพยางค์ของคำที่มีจำนวนพยางค์น้อยกว่า เหมือนหรือ คล้ายคลึงกับพยางค์ของคำที่มีจำนวนพยางค์มากกว่า โดยที่ความคล้ายคลึงนั้นอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ ทางเสียง¹ และพยางค์ที่คำทั้งสองแตกต่างกันเป็นพยางค์ที่ไม่สามารถปรากฏอิสระและไม่มี ความหมายในภาษาคำเมืองถิ่นลำปาง จัดให้คำเหล่านี้เป็นรูปของศัพท์เดียวกัน

ตัวอย่าง

หน่วยย่อยที่ 31 กะเพา - กะละเพา หน่วยย่อยที่ 49 ก้วยอ่อง - ก้วยลอ่อง หน่วยย่อยที่ 79 อ่อง - กะออ่อง หน่วยย่อยที่ 86 โ้จ - กะจโ้จ, โ้จ่น - กะจโ้จ่น หน่วยย่อยที่ 101 โ้ดต - กะดโ้ดต จากตัวอย่างที่ยกมานี้จะเห็นว่าคำในแต่ละหน่วยย่อยมีจำนวน พยางค์ต่างกัน 1 พยางค์ และทุกพยางค์ของคำที่มีจำนวนพยางค์น้อยกว่าจะเหมือนกับคำที่มีจำนวน พยางค์มากกว่า และพยางค์ที่แตกต่างไปได้แก่พยางค์ที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งเป็นพยางค์ที่ไม่สามารถ ปรากฏอิสระและไม่มี ความหมายในภาษาคำเมืองถิ่นลำปาง ดังนั้นจึงจัดให้คำแต่ละคู่เป็นรูปของ ศัพท์เดียวกัน

หน่วยย่อยที่ 38 หอมเตียม - หอมกะเทียม คำสองคำนี้มีจำนวนพยางค์ ต่างกัน 1 พยางค์ ได้แก่ พยางค์ กะ ส่วนพยางค์อื่น ๆ ของคำทั้งสองเหมือนกัน คือ หอม และคล้ายคลึงกันอีก 1 พยางค์ คือ เตียม - เทียม ความคล้ายคลึงระหว่าง เตียม - เทียม

¹ 1 ุรายละ เอียดในหน้า 26

สามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง¹ ดังนั้นจึงจัดให้ หอมเตียม และ หอมกะเทียม เป็น
รูปของศัพท์เดียวกัน

3. เกณฑ์ที่ 3 ในกรณีของคำมากกว่า 1 คำ ที่แทนหน่วยอรรถเดียวกันและ
มีจำนวนพยางค์เท่ากัน ถ้าพยางค์ทุกพยางค์หรือพยางค์หนึ่งพยางค์ใดแตกต่างกัน และความแตก
ต่างนั้นไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง ให้คำเหล่านี้เป็นคนละศัพท์กัน

ตัวอย่าง หน่วยอรรถที่ 3 "น้องสาวของแม่" มีคำแทน 2 คำ คือ อา,
น้า หน่วยอรรถที่ 18 "เบาะ" มีคำแทนในลักษณะนี้ คือ ละสี, ผักกอบ จากตัวอย่างที่ยกมานี้
จะเห็นว่า คำที่แทนแต่ละหน่วยอรรถมีจำนวนพยางค์เท่ากัน และทุกพยางค์มีความแตกต่างกันโดย
ไม่สามารถอธิบายความแตกต่างได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง จึงจัดให้คำเหล่านี้เป็นคนละศัพท์
หน่วยอรรถที่ 137 "คอกอก" มีคำแทน 4 คำ เป็นคำ 2 พยางค์ทุกคำ คือ คอออม คอเอิม
คอเหนียง คอกอก จะเห็นว่าทุกคำมีพยางค์เหมือนกัน 1 พยางค์ คือ พยางค์แรก ได้แก่ คอ
และมีพยางค์สุดท้ายแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถอธิบายความแตกต่างได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง จึง
จัดให้คำเหล่านี้เป็นคนละศัพท์

4. เกณฑ์ที่ 4 ในกรณีของคำมากกว่า 1 คำ ที่แทนหน่วยอรรถเดียวกัน และ
มีจำนวนพยางค์เท่ากัน ถ้าพยางค์ 1 พยางค์หรือมากกว่า 1 พยางค์ แตกต่างกันโดยที่ความ
แตกต่างกันอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง แต่พยางค์ที่ต่างกันนั้นสามารถปรากฏอิสระและ
มีความหมายต่างกันในภาษาคำเมืองถิ่นลำปางได้ ส่วนพยางค์อื่น ๆ ที่เหลือ (ถ้ามี) ของคำเหล่านี้
นั้นเหมือนกันทุกประการหรือแตกต่างกันในลักษณะที่อธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง ให้จัดคำเหล่านี้
เป็นคนละศัพท์

ตัวอย่าง หน่วยอรรถที่ 58 "นุ่น" มีคำใช้แทน ซึ่งอยู่ในลักษณะนี้ 2 คำ คือ
จิวล่าย และ จิวล้อย คำ 2 คำนี้มีพยางค์แรกเหมือนกัน ส่วนพยางค์ท้ายต่างกันคือ ประกอบด้วย
เสียงสระต่างกัน ได้แก่ / a: / และ / o: / แต่สามารถอธิบายความแตกต่างของเสียงสระ

ดังกล่าวนี้ได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง แต่ พยางค์ สาย และ สร้อย นี้ สามารถปรากฏอิสระและมีความหมายต่างกันในภาษาคำเมืองถิ่นลำปาง กล่าวคือ สาย หมายถึง สิ่งที่มีลักษณะเป็นเส้น เป็นแนวยาว สร้อย หมายถึง เครื่องประดับที่ทำเป็นสายยาว ๆ ดังนั้น จึงจัดให้ จ้าวสาย และ จ้าวสร้อย เป็นคนละศัพท์

หน่วยอรรถที่ 5 "น้องชายของแม่" มีคำใช้แทนคือ อา, อาว จะเห็นว่า คำ 2 คำนี้มีจำนวนพยางค์เท่ากันและมีความแตกต่างกันทางเสียงคือ อาว มีเสียงพยัญชนะท้าย / w / ส่วน อา ไม่มีเสียงพยัญชนะท้าย ซึ่งสามารถอธิบายความแตกต่างนี้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง แต่คำ อา และ อาว เป็นคำที่สามารถปรากฏอิสระและมีความหมายต่างกัน คือ อา หมายถึง น้องของแม่ หรือ พ่อ ซึ่งอาจจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็ได้ ส่วน อาว หมายถึง น้องของแม่หรือ พ่อซึ่งเป็นผู้ชายเท่านั้น ดังนั้นจึงจัดให้ อา และ อาว เป็นคนละศัพท์

หน่วยอรรถอื่น ๆ ที่มีลักษณะตามเกณฑ์ข้อนี้ ได้แก่ หน่วยอรรถที่ 10 "ผู้ใหญ่บ้าน" คือคำว่า ป้อ แก่ - ปู่ แก่ ป้อ มีความหมายตรงกับคำว่า "พ่อ" ในภาษาไทย กรุงเทพฯ ปู่ เป็นคำใช้หน้าคำเรียกผู้ชาย มีความหมายไปในทางไม่ยอมรับ ซึ่งตรงกับคำว่า "ตา" ในภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่น "ตานี้" "ตานั่น" "ตามี" "ตามา" หน่วยอรรถที่ 44 "ถั่วสันเตา" คือคำว่า ถั่วสันเตา - ถั่วหน้าเตา สันเตา เป็นคำที่เรียกตามภาษาไทยกรุงเทพฯ หน้าเตา เป็นคำเฉพาะถิ่น หมายถึงพืชชนิดหนึ่ง ผู้เรียกอาจนำมาเรียกถั่วชนิดนี้ว่า ถั่วหน้าเตา ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าถั่วสันเตาเป็นพืชที่ยังไม่รู้จักแพร่หลายจึงเรียกให้พ้องกับหน้าเตาให้ฟังแล้วมีความหมาย หน่วยอรรถที่ 56 "หม้อล่าบเสื่อ" คือคำว่า หม้อเมือง วาย กับ หม้อแมง วาย เมือง มีความหมายว่า "บ้านเมือง" แมง หมายถึงสัตว์ หน่วยอรรถที่ 59 "จ้าว" คือคำว่า จ้าว กับ จ้าวหนาม น้ำ หมายถึง ของเหลว (ในที่นี้หมายถึงจ้าวที่ขบขันไกล่ฉ้อ) หนาม หมายถึง ส่วนแหลมของต้นไม้ที่งอกออกมาตามลำต้น และกิ่ง หน่วยอรรถที่ 72 "ล่ากครก" คือคำว่า ก้านดำ กับ กอนดำ กอน มีความหมายบอกลักษณะค่อนข้างกลม ก้าน มีความหมายบอกลักษณะค่อนข้างยาวคล้ายก้านของกิ่งไม้ หน่วยอรรถที่ 82 "เปิด" ชนิดใช้ปาก คือคำว่า เปิดหน้อง กับ เปิดหนอก หน้อง หมายถึง โนมัล หนอก หมายถึง กระตักขึ้น หน่วยอรรถที่ 90 "เชิงตะกอน" คือคำว่า เต้าเอ๋ กับ เต้าอู่ เอ๋ หมายถึง อบ อู่ หมายถึง เปล หน่วยอรรถที่ 111 "ลูมไฟ" คือคำว่า ลูไฟ กับ จุดไฟ ลู หมายถึง รวม, รวมไว้ จุด หมายถึง ทำให้ไฟติด หน่วยอรรถที่ 121 "แปลงตัว" คือคำว่า แบ่งตัว กับ แตงตัว แบ่ง มีความหมายว่า สร้าง

แต่่ง มีความหมายว่า จัด เล็ริม หน่วยอรรถที่ 124 "นอนฮ้เฮา" คือคำว่า หลับหลิก กับ หลับหลิ่ง หลิก มีความหมายว่า ดี หลิ่ง มีความหมายว่า ดี, ไมไต่ฮีน หน่วยอรรถที่ 135 "ตะคริว" คือคำว่า เกี่ยวก้อม กับ เกี่ยวอ้อม ก้อม มีความหมายว่า ล้น (หัดล้น) ง้อม มีความหมายว่า งุ่ม, งอ

พยางค์ที่ขีดเส้นใต้ของคำแต่ละคู่มีเสียงที่แตกต่างกันซึ่งอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง แต่พยางค์เหล่านี้มีความหมายที่ต่างกันดังที่ได้กล่าวแล้ว คำเหล่านี้จึงจัดเป็นคนละศัพท์กันทั้งหมด

5. เกณฑ์ที่ 5 ในกรณีของคำมากกว่า 1 คำ ที่แทนหน่วยอรรถเดียวกัน และ มีจำนวนพยางค์เท่ากัน ถ้าพยางค์ 1 พยางค์หรือมากกว่า 1 พยางค์แตกต่างกัน โดยที่ความแตกต่างนั้นอธิบายได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง แต่พยางค์ที่แตกต่างกันนั้นไม่มีลักษณะตามเกณฑ์ที่ 4 ให้จัดคำเหล่านั้นเป็นรูปของศัพท์เดียวกัน

ตัวอย่าง หน่วยอรรถที่ 46 "ข้าวโพด" มีคำใช้แทน 4 คำ คือ ข้าวละสี ข้าวแปง ข้าวโพด ข้าวโปัด จะเห็นว่า ข้าวโพด และ ข้าวโปัด เป็นคำ 2 พยางค์ มีพยางค์แรกเหมือนกัน ส่วนพยางค์หลังต่างกันในเสียงพยัญชนะต้น คือ / ph / และ / p / แต่สามารถอธิบายความแตกต่างได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง¹ ดังนั้นจึงจัดให้ ข้าวโพด และ ข้าวโปัด เป็นรูปของศัพท์เดียวกัน (ส่วนคำข้าวละสี จัดให้เป็นศัพท์หนึ่งตามเกณฑ์ข้อ 2 ข้าวบ้าง จัดให้เป็นอีกศัพท์หนึ่งตามเกณฑ์ข้อ 3) ดังนั้นในหน่วยอรรถนี้ จึงมีศัพท์แทน 3 ศัพท์ คือ ข้าวละสี ข้าวบ้าง ข้าวโพด (ข้าวโปัด)

6. เกณฑ์ที่ 6 ในกรณีของคำมากกว่า 1 คำ ที่แทนหน่วยอรรถเดียวกันและมีจำนวนพยางค์เท่ากัน ถ้าคำเหล่านั้นประกอบด้วยพยางค์ที่เหมือนกันทุกประการ แต่พยางค์ปรากฏในตำแหน่งที่สลับกัน ให้คำเหล่านี้เป็นรูปของศัพท์เดียวกัน

ตัวอย่าง หน่วยอรรถที่ 11 "เจ้าอาวาล" มีคำใช้แทนซึ่งอยู่ในลักษณะนี้ คือ คำว่า ตุ้ลุง กับ ลุงตุ้ จะเห็นว่าคำ 2 คำนี้มีพยางค์เท่ากัน แต่ละคำประกอบด้วยพยางค์ ตุ้ กับ ลุง แต่พยางค์ของคำทั้ง 2 คำนี้ปรากฏในตำแหน่งสลับกัน เป็น ตุ้ลุง กับ ลุงตุ้ ดังนั้นจึงจัดให้คำทั้ง 2 คำนี้ เป็นรูปของศัพท์เดียวกัน

¹ ดูรายละเอียดหน้า 33

7. เกณฑ์ทางเสียง

ได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่าคำต่าง ๆ ที่ใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกันนั้นหลายคำมีความคล้ายคลึงกันมาก จนน่าจะจัดให้คำเหล่านั้นเป็นรูปของศัพท์เดียวกันได้ ซึ่งความคล้ายคลึงกันของคำเหล่านี้เป็นความคล้ายคลึงกันทางเสียง ในการพิจารณาคำที่มีลักษณะดังกล่าวนี้มีปัญหาประการหนึ่ง คือ หาเกณฑ์มากำหนดให้แน่นอนลงไปค่อนข้างลำบาก ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะกำหนดเกณฑ์ขึ้นเพื่ออธิบายความคล้ายคลึงกันทางเสียงของคำดังกล่าวตามลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์กำหนดคำที่เห็นสมควรจะจัดให้เป็นรูปของศัพท์เดียวกัน และการวิเคราะห์เสียงในงานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะเสียงพยัญชนะและเสียงสระเท่านั้น สำหรับเสียงวรรณยุกต์จะไม่นำมาวิเคราะห์ ทั้งนี้เพราะว่าในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามซึ่งจำเป็นต้องใช้ตัวเขียนภาษาไทยจึงไม่สามารถถ่ายถอดเสียงวรรณยุกต์ที่แท้จริงได้

คำต่าง ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกันทางเสียงและสามารถจัดให้เป็นรูปของศัพท์เดียวกันได้นั้น มักเกิดจากการแปรของเสียงพยัญชนะหรือเสียงสระในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งพอจะกำหนดเป็นเกณฑ์ทางเสียงได้ดังนี้

ก) การแปรของเสียงสระ

คำที่จะจัดให้เป็นรูปของศัพท์เดียวกันนั้นส่วนหนึ่ง เกิดการแปรเสียงสระซึ่งลักษณะของการแปรเสียงสระ อาจแยกตามประเภทของสระได้ดังนี้

1) สระเดี่ยว

เสียงสระเดี่ยวที่จัดว่าแปรเสียงกันได้นั้นจะต้องมีความแตกต่างกันดังนี้

(ก) ความสั้นยาวของเสียง

เสียงสระที่จะจัดว่าเกิดการแปรเสียงกันในข้อนี้จะต้องเป็นสระที่มีลักษณะการเปล่งเสียงซึ่งใช้ลิ้นลิ้นเดียวกันและลิ้นอยู่ในระดับเดียวกันและรูปของริมฝีปากเหมือนกัน แต่ความสั้นยาวของเสียงต่างกัน ลักษณะความสั้นยาวของเสียงนี้อาจเกิดขึ้นในคำที่เกี่ยวข้องเป็น

2) ลักษณะคือ

(1) เกิดในคำที่มีเสียงพยัญชนะท้ายเหมือนกัน ได้แก่

/a/ - /a:/ ปรากฏหน่วยอรรถที่ 9, 17, 22, 25, 27, 49, 57

	หน่วยอรรถที่ 9 คือ กำนัน - กำนาน
	หน่วยอรรถที่ 17 คือ ผ่า <u>ขะ</u> มา ¹ - ผ่า <u>ข</u> มา
	หน่วยอรรถที่ 22 คือ ล่า <u>ย</u> ฮ้าง - ล่า <u>ย</u> ฮ้าง
	หน่วยอรรถที่ 25 คือ มะ <u>ละ</u> - บ่า <u>ละ</u> ²
	หน่วยอรรถที่ 27 คือ มะ <u>ป</u> - บ่า <u>ป</u> ³
	หน่วยอรรถที่ 49 คือ ก้วย <u>มะ</u> ตืออ่อง - ก้วย <u>บ่า</u> ตืออ่อง ⁴
	หน่วยอรรถที่ 57 คือ เก้า <u>ล้า</u> ล่า - เก้า <u>ล้า</u> ล่า
/u/-/u:/	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 86
	หน่วยอรรถที่ 86 คือ ลัน - ลัน
/ɔ/-/ɔ:/	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 82
	หน่วยอรรถที่ 82 คือ เบ็ด <u>หนือ</u> ก - เบ็ด <u>หนือ</u> ก
/o/ /o:/	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 33, 59, 64, 101, 116
	หน่วยอรรถที่ 33 คือ ผัก <u>หนอง</u> บั้ง - ผัก <u>หนอง</u> บั้ง
	หน่วยอรรถที่ 59 คือ จ้าง <u>ป</u> ง - จ้าง <u>ป</u> ง
	หน่วยอรรถที่ 64 คือ ตัก <u>โต</u> - ตัก <u>โต</u>
	หน่วยอรรถที่ 101 คือ ลัด - โล <u>ัด</u>
	หน่วยอรรถที่ 116 คือ ขง <u>ไ</u> โก้ - ขง <u>ไ</u> โก้
/i/-/i:/	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 49
	หน่วยอรรถที่ 49 คือ ก้วย <u>ลือ</u> อ่อง - ก้วย <u>ลือ</u> อ่อง, ก้วย <u>มะ</u> ลืออ่อง - ก้วย <u>มะ</u> ลืออ่อง ⁵

¹/a/ และ /i/ ไม่ปรากฏ /ʔ/ ที่ท้ายพยางค์เพราะไม่ลงเสียงหนักซึ่งลักษณะนี้ปรากฏ
ในหน่วยอรรถที่ 25, 27, 49 ด้วย

²มีลักษณะการแปรเสียงพยัญชนะต้นด้วย ดูรายละเอียดในหน้า 37

³มีลักษณะการแปรเสียงพยัญชนะต้นด้วย ดูรายละเอียดในหน้า 37

⁴มีลักษณะการแปรเสียงพยัญชนะต้นด้วย ดูรายละเอียดในหน้า 37

⁵มีลักษณะการแปรเสียงพยัญชนะต้นด้วย ดูรายละเอียดในหน้า 37

กัวยลื่ออง - กัวยนื่ออง¹

(2) เกิดในคำที่มีเสียงพยัญชนะท้ายต่างกัน กล่าวคือในคำที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้นนั้นจะปรากฏ / ? / อยู่ท้ายพยางค์ ส่วนในคำที่ประกอบด้วยสระเสียงยาวจะไม่ปรากฏเสียงพยัญชนะท้าย ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้อนุโลมให้เป็นรูปของศัพท์เดียวกันได้ ได้แก่

/ɛ/-/ɛ:/

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 99,106

หน่วยอรรถที่ 99 คือ ฮื่อ - ฮื่อ

หน่วยอรรถที่ 106 คือ นึ่ง - นึ่ง

/ɔ/-/ɔ:/

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 106,108,113

หน่วยอรรถที่ 106 คือ นึ่ง - นึ่ง

หน่วยอรรถที่ 108 คือ นึ่ง - นึ่ง

นึ่ง - นึ่ง

หน่วยอรรถที่ 113 คือ เตื่อ - เตื่อ

/u/-/u:/

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 87

หน่วยอรรถที่ 87 คือ ตุื่อ - ตุื่อ

(ข) ส่วนของสั้นต่างกัน

เสียงสระที่จัดว่าเกิดการแปรเสียงกันในข้อนี้จะต้องเป็นสระที่มีความสั้นยาวของเสียงเท่ากัน ระดับของสั้นอยู่ในระดับเดียวกันแต่ใช้ส่วนของสั้นต่างกัน ในกรณีนี้รูปของริมฝีปากอาจต่างหรือเหมือนกันก็ได้ ได้แก่

/i/-/ɨ/

/i/ เป็นสระหน้า-สูง-สั้น-ปากไม่ห่อ

/ɨ/ เป็นสระกลาง-สูง-สั้น-ปากไม่ห่อ

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 67,68

หน่วยอรรถที่ 67 คือ ฮื่อ - ฮื่อ

หน่วยอรรถที่ 68 คือ แมง - แมง

/o:-/-/ɤ:/

/o:/ เป็นสระหลัง-กลาง-ยาว-ปากห่อ

/ɤ:/ เป็นสระกลาง-กลาง-ยาว-ปากไม่ห่อ

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 64 คือ โต - โต

¹ มีลักษณะการแปรเสียงพยัญชนะต้นด้วย ดูรายละเอียดในหน้า 38

/ɛ/-/ɔ/
 /ɛ/ เป็นสระหน้า-ต่ำ-สั้น-ปากไม่ห่อ
 /ɔ/ เป็นสระหลัง-ต่ำ-สั้น-ปากห่อ
 ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 122
 หน่วยอรรถที่ 122 คือ แะหฺญ้า - เาะหฺญ้า

/a/-/ɛ/
 /a/ เป็นสระกลาง-ต่ำ-สั้น-ปากไม่ห่อ
 /ɛ/ เป็นสระหน้า-ต่ำ-สั้น-ปากไม่ห่อ
 ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 102
 หน่วยอรรถที่ 102 คือ ก้า - แก้ม

/ɔ/-/a/
 /ɔ/ เป็นสระหลัง-ต่ำ-สั้น-ปากห่อ
 /a/ เป็นสระกลาง-ต่ำ-สั้น-ปากไม่ห่อ
 ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 23, 24, 25, 66
 หน่วยอรรถที่ 23 คือ บ่ดอง - บ่าดอง
 หน่วยอรรถที่ 24 คือ บ่าห้อย - บ่าหี้
 หน่วยอรรถที่ 25 คือ บ่าห้อย - บ่าหี้
บ่าห้อยเ็ก - บ่าหี้เ็ก
 หน่วยอรรถที่ 66 คือ แมงตั้งเ่า - แมงตองเ่า

(ค) ระดับของลิ้นต่างกัน

เสียงสระที่จัดว่าเกิดการแปรเสียงกันในข้อนี้ จะต้องเป็นสระที่มีความสั้นยาวของเสียงเท่ากัน รูปของริมฝีปากเหมือนกันและใช้ลิ้นส่วนเดียวกัน แต่ระดับของลิ้นต่างกัน 1 หรือ 2 ระดับ ได้แก่

/u:/-/o:/
 /u:/ เป็นสระหลัง-สูง-ยาว-ปากห่อ
 /o:/ เป็นสระหลัง-กลาง-ยาว-ปากห่อ
 ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 86
 หน่วยอรรถที่ 86 คือ ลุ้น - โุ้น

/ɯ/-/ɿ/
 /ɯ/ เป็นสระกลาง-สูง-สั้น-ปากไม่ห่อ
 /ɿ/ เป็นสระกลาง-กลาง-สั้น-ปากไม่ห่อ

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 97, 129

หน่วยอรรถที่ 97 คือ ตกละกัด - ตกละกัด

หน่วยอรรถที่ 129 คือ ไปลึง - ไปลึง

/ɔ/-/u/

/ɔ/ เป็นสระหลัง-ต่ำ-สั้น-ปากห่อ

/u/ เป็นสระหลัง-สูง-สั้น-ปากห่อ

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 84, 114, 122

หน่วยอรรถที่ 84 คือ ปอม - ปูม

หน่วยอรรถที่ 114 คือ กอมกะลม - กูมกะลม

หน่วยอรรถที่ 122 คือ เลาะหญา - ลูะหญา

/o/-/u/

/o/ เป็นสระหลัง-กลาง-สั้น-ปากห่อ

/u/ เป็นสระหลัง-สูง-สั้น-ปากห่อ

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 84

หน่วยอรรถที่ 84 คือ ปอม - ปูม

/ɔ:/-/o:/

/ɔ:/ เป็นสระหลัง-ต่ำ-ยาว-ปากห่อ

/o:/ เป็นสระหลัง-กลาง-ยาว-ปากห่อ

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 32

หน่วยอรรถที่ 32 คือ ใบหอละพา - ใบโหละพา

ข้อยกเว้น ในคำบางคำปรากฏว่าเกิดการแปรเสียงสระกัน แต่มีลักษณะความแตกต่างทางเสียงทั้งในเรื่องความสั้นยาวของ เสียงและระดับสั้น ในกรณีนี้อนุโลมให้คำคู่นั้น เป็นรูปของศัพท์เดียวกัน ได้แก่

/ɔ:/-/o/

/ɔ:/ เป็นสระหลัง-ต่ำ-ยาว-ปากห่อ

/o/ เป็นสระหลัง-กลาง-สั้น-ปากห่อ

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 22

หน่วยอรรถที่ 22 คือ ปอดแว - ปดแว

2) สระประสม

สระประสมที่เกิดการแปรเสียงกันได้นั้นจะต้องเป็นสระที่มีสระเสียง
ใดเสียงหนึ่งเหมือนกันและสระอีกเสียงหนึ่งเป็นสระที่มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องระดับของ
ลิ้นและลิ้นของลิ้นที่ไข่ออกเสียง ได้แก่

/ia/-/ua/	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 61, 81, 88, 112, 119
	หน่วยอรรถที่ 61 คือ <u>เตี้ย</u> ผัก - <u>เตี้ย</u> ผัก
	หน่วยอรรถที่ 81 คือ <u>ฮี้</u> หลี้ย - <u>ฮี้</u> หลี้ย
	หน่วยอรรถที่ 88 คือ <u>บั้น</u> ฮียน - <u>บั้น</u> ฮีอน
	หน่วยอรรถที่ 112 คือ <u>เสี้ย</u> - <u>เสี้ย</u>
	หน่วยอรรถที่ 119 คือ <u>เมียบ้าน</u> - <u>เมือบ้าน</u>

3) สระประสมกับสระเดี่ยว

สระประสมกับสระเดี่ยวที่สัดว่าเกิดการแปรเสียงกันได้นั้นจะต้องมีลักษณะ
อย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

(ก) เสียงสระเสียงใดเสียงหนึ่งในสระประสมเป็นเสียงเดียวกับกับสระ
เดี่ยว ได้แก่

/a:/-/ua/ ¹	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 26, 36
	หน่วยอรรถที่ 26 คือ <u>บ้ำ</u> แคว้ง <u>ดู</u> ลา - <u>บ้ำ</u> แคว้ง <u>ดู</u> ล้าว
	หน่วยอรรถที่ 36 คือ <u>หอม</u> ป้อม <u>ดู</u> ลา - <u>หอม</u> ป้อม <u>ดู</u> ล้าว
/a/-/ua/	หน่วยอรรถที่ 60 คือ <u>เห็ด</u> หละ - <u>เห็ด</u> หล้าว
/a:/-/ia/	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 81, 103, 104, 128
	หน่วยอรรถที่ 103 คือ <u>หย้า</u> - <u>เยียม</u>
	หน่วยอรรถที่ 104 คือ <u>หย้า</u> - <u>เยียม</u>
	หน่วยอรรถที่ 128 คือ <u>ไป</u> <u>หย้า</u> - <u>ไป</u> <u>เยียม</u>

¹ ในการออกเสียง /a/ ในสระผสมจะมีลักษณะทางเสียงแตกต่างจาก /a/ ในสระเดี่ยว แต่ในที่นี้พิจารณาในระดับหน่วยเสียง ดังนั้นจึงสัดให้เป็นเสียงเดียวกัน

/a: /- /ua/ ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 81
หน่วยอรรถที่ 81 คือ ฮั - ฮั

/u /- /ua/ ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 19
หน่วยอรรถที่ 19 คือ ผั - ผั

ข) เสียงสระเสียงใดเสียงหนึ่งในสระประสมมีความคล้ายคลึงกันกับ

สระเดี่ยวในเรื่องของระดับลิ้นและส่วนของลิ้นที่ใช้ออกเสียง ได้แก่

/e: /- /ia/ ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 21, 93
หน่วยอรรถที่ 21 คือ เต - เต
หน่วยอรรถที่ 93 คือ เต - เต

/o: /- /ua/ ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 32, 116
หน่วยอรรถที่ 32 คือ ใบ - ใบ
หน่วยอรรถที่ 116 คือ โขง - โขง

/ɔ: /- /ua/ ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 32
หน่วยอรรถที่ 32 คือ ใบ - ใบ

/ɛ: /- /ua/ ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 48, 61
หน่วยอรรถที่ 48 คือ บ่า - บ่า
หน่วยอรรถที่ 61 คือ เต็ก - เต็ก

ข. การแปรของเสียงพยัญชนะ

คำที่จะจัดให้เป็นรูปของศัพท์เดียวกันนั้นส่วนหนึ่งเป็นคำที่มีความคล้ายคลึงกันทางเสียงพยัญชนะ ซึ่งคำบางคู่มีความคล้ายคลึงที่เสียงพยัญชนะต้น คำบางคู่มีความคล้ายคลึงกันที่เสียงพยัญชนะท้าย ความคล้ายคลึงกันของเสียงพยัญชนะที่จัดว่าเกิดการแปรเสียงกันได้นั้นอาจอาศัยเกณฑ์ซึ่งแยกตามประเภทของเสียงพยัญชนะ ดังนี้

1. การแปรของเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการเปล่งเสียงเหมือนกัน

พยัญชนะที่มีลักษณะการเปล่งเสียงเหมือนกัน ซึ่งจัดว่าเป็นการแปรเสียงกันได้นั้นจะต้องมีความแตกต่างกันทางเสียงได้ไม่เกิน 1 ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

คือ สัทลักษณะมีลม - ไม่มีลม ตำแหน่งที่เกิดของเสียง และลักษณะการทำงานของเส้นเสียง

ก) แตกต่างกันที่สัทลักษณะมีลม - ไม่มีลม

จากข้อมูลที่รวบรวมได้เสียงพยัญชนะซึ่งสัดว่าแปรเสียงกันตามเกณฑ์

ข้อนี้ ได้แก่

/k^h/-/k/

/k^h/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีลม-เพดานอ่อน

/k/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-เพดานอ่อน

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 17, 20, 56, 86, 114

หน่วยอรรถที่ 17 คือ ผ้าขม้า - ผ้ากม้า

หน่วยอรรถที่ 20 คือ ผ้าขม้า - ผ้ากม้า

หน่วยอรรถที่ 56 คือ หล้าขเบีย - หล้ากเบีย

หน่วยอรรถที่ 86 คือ ขโจ้น - กโจ้น, ขโจ้ - กโจ้

หน่วยอรรถที่ 114 คือ ขลุมหัว - กลุมหัว

/t^h/-/t/

/t^h/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีลม-ปุ่มเหงือก

/t/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-ปุ่มเหงือก

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 38, 87, 107, 121

หน่วยอรรถที่ 38 คือ หอมกเทียม - หอมตเทียม¹

หน่วยอรรถที่ 87 คือ กข้าว - ตข้าว

หน่วยอรรถที่ 107 คือ นิ่งขดกหวาย - นิ่งขดตหวาย

หน่วยอรรถที่ 121 คือ กแผลง - ตแผลง

/p^h/-/p/

/p^h/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีลม-ริมฝีปาก

/p/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-ริมฝีปาก

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 14, 46, 47

หน่วยอรรถที่ 14 คือ หลวงพ้อ - หลวงป้อ

หน่วยอรรถที่ 46 คือ ข้าวพด - ข้าวปด

หน่วยอรรถที่ 47 คือ ข้าวพด - ข้าวปด

¹ มีลักษณะการแปรในเรื่องพยางค์ตามเกณฑ์ที่ 1 ด้วย ดูรายละเอียดในหน้า 22.

ข) แตกต่างกันที่ตำแหน่งที่เกิดของเสียง

เสียงพยัญชนะที่ชื่อว่าเกิดการแปรเสียงกันตามเกณฑ์ข้อนี้ จะต้องเป็นพยัญชนะที่มีตำแหน่งที่เกิดเสียง¹ ใกล้เคียงกัน และจะห่างกันได้ไม่เกิน 2 ฐานเรียงกัน² และมีลักษณะการทำงานของเส้นเสียงเหมือนกัน (คือ เป็นเสียงก้อง-ไม่ก้อง) ได้แก่

/t/-/k/

/t/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม- ปุ่มเหงือก

/k/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม- เพดานอ่อน

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 30, 31, 74, 88, 123

หน่วยอรรถที่ 30 คือ ตะเพา - กะเพา,

ตะเพาดำ - กะเพาดำ

หน่วยอรรถที่ 31 คือ ตะเพา - กะเพา

ตะเพาขาว - กะเพาขาว

หน่วยอรรถที่ 74 คือ แปมแอ็ด - แปมแอ็ด

หน่วยอรรถที่ 88 คือ ปันตะล่าง - ปันตะล่าง

หน่วยอรรถที่ 123 คือ โมดดำ - โมกดำ

/b/-/d/

/b/ เป็นพยัญชนะกัก-ก้อง-ริมฝีปาก

/d/ เป็นพยัญชนะกัก-ก้อง-ปุ่มเหงือก

ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 67

หน่วยอรรถที่ 67 คือ บังบัว - ดั่งด้ว

/p/-/t/

/p/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม- ริมฝีปาก

/t/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม- ปุ่มเหงือก

¹ ตำแหน่งที่เกิดเสียงพยัญชนะในที่นี้จัดตาม ม.ร.ว. กล้วยา ดิงคัมภีร์ ในภาษาไทย 3 หน่วยที่ 15 (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525) หน้า 399. ซึ่งจัดตำแหน่งที่เกิดของเสียงพยัญชนะไว้ 5 ฐาน ดังนี้คือ 1.ริมฝีปาก 2.ปุ่มเหงือก 3.เพดานแข็ง 4.เพดานอ่อน 5.เส้นเสียง

² คือ เรียงตามลำดับดังนี้ 1.ริมฝีปาก 2.ปุ่มเหงือก 3.เพดานแข็ง 4.เพดานอ่อน 5.เส้นเสียง

	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 22, 89, 106
	หน่วยอรรถที่ 22 คือ <u>ปอบ</u> แหว- <u>ปอด</u> แหว
	หน่วยอรรถที่ 89 คือ <u>ทึบ</u> - <u>ทืด</u>
	หน่วยอรรถที่ 106 คือ <u>นึ่งหมอบ</u> หมอบ- <u>นึ่งหมอด</u> คแมด
/m/-/n/	/m/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ริมฝีปาก
	/n/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ปุ่มเหงือก
	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 44
	หน่วยอรรถที่ 44 คือ <u>ถั่ว</u> ล่าเตา- <u>ถั่ว</u> สั้นเตา
/n/-/ŋ/	/n/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ปุ่มเหงือก
	/ŋ/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-เพดานอ่อน
	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 67, 123
	หน่วยอรรถที่ 67 คือ <u>บั้น</u> บัว- <u>บั้ง</u> บัว
	<u>ฮั้น</u> - <u>ฮั้ง</u>
	หน่วยอรรถที่ 71 คือ <u>ถั่ว</u> แบน- <u>ถั่ว</u> แบ้ง
	หน่วยอรรถที่ 123 คือ <u>สั้น</u> ดำ- <u>สั้น</u> ตา
/ŋ/-/ŋ/	/ŋ/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-เพดานแข็ง
	/ŋ/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ปุ่มเหงือก
	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 81
	หน่วยอรรถที่ 81 คือ <u>ฮี้</u> เหยี้ย- <u>ฮี้</u> เหยี้ย
	ค) <u>ความแตกต่างกันที่ลักษณะการทำงานของเส้นเสียง</u>
เสียงข้อนี้ ได้แก่	จากข้อมูลที่รวบรวมได้เสียงพยัญชนะซึ่งจัดว่าแปรเสียงกันตาม เกณฑ์ทาง
/b/-/ph/	/b/ เป็นพยัญชนะกัก-ก้อง-ริมฝีปาก
	/p ^h / เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีลม-ริมฝีปาก
	ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 67
	หน่วยอรรถที่ 67 คือ <u>ฮั้ง</u> - <u>ฮั้ง</u>

2. การแปรเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการเปล่งเสียงต่างกัน

ลักษณะการแปรของเสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการเปล่งเสียงต่างหากนี้ จะต้องเป็นพยัญชนะที่มีตำแหน่งที่เกิดของเสียงอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน หรือมีตำแหน่งที่เกิดของเสียงอยู่ในตำแหน่งใกล้เคียงกัน

/t ^h /-/s/	ก) มีตำแหน่งที่เกิดของเสียงอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน ได้แก่ /t ^h / เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีลม-ปุ่มเหงือก /s/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ปุ่มเหงือก ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 45, 107
/t/-/s/	หน่วยอรรถที่ 45 คือ หัวกระทวย-หัวกะช่าย หน่วยอรรถที่ 107 คือ นิ่งขดตะหวาย-นึ่งขดล๊ะหวาย /t/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-ปุ่มเหงือก /s/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ปุ่มเหงือก ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 101, 107
/d/-/s/ ¹	หน่วยอรรถที่ 101 คือ โต้น-โล้น หน่วยอรรถที่ 107 คือ นึ่งขดตะหมาด-นึ่งขดล๊ะหมาด นึ่งขดตะหวาย-นึ่งขดล๊ะหวาย /d/ เป็นพยัญชนะกัก-ก้อง-ปุ่มเหงือก /s/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ปุ่มเหงือก ปรากฏในหน่วยอรรถที่ 101
/b/-/m/	หน่วยอรรถที่ 101 คือ โดด-โล็ด /b/ เป็นพยัญชนะกัก-ก้อง-ริมฝีปาก /m/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ริมฝีปาก

¹

มีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะการทำงานของเส้นเสียงด้วย แต่ในที่นี้ขอโลมให้เสียงพยัญชนะคู่นี้เป็นเสียงที่แปรกันได้

ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 18, 25, 27, 49

หน่วยวรรคที่ 18 คือ เบา-เมา

หน่วยวรรคที่ 25 คือ มะ-บ่า²

หน่วยวรรคที่ 27 คือ มะ-บ่า³

หน่วยวรรคที่ 49 คือ ก้วย-บ่า-ต็อ-ก้วย-มะ-ต็อ⁴

/p/-/f/

/p/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-ริมฝีปาก

/f/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ริมฝีปาก

ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 48, 82

หน่วยวรรคที่ 48 คือ ข้า-บ่า-ข้า-ฟ่าง

หน่วยวรรคที่ 84 คือ ป้อม-ฟ้อม

/d/-/n/

/d/ เป็นพยัญชนะกัก-ก้อง-ปุ่มเหงือก

/n/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ปุ่มเหงือก

ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 49

หน่วยวรรคที่ 49 คือ ก้วย-ต็อ-ก้วย-น็อ

/d/-/l/

/d/ เป็นพยัญชนะกัก-ก้อง-ปุ่มเหงือก

/l/ เป็นพยัญชนะข้างลิ้น-ก้อง-ปุ่มเหงือก

ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 49, 69, 100, 101

หน่วยวรรคที่ 49 คือ ก้วย-ต็อ-ก้วย-ลึ¹

ก้วย-มะ-ต็อ-ก้วย-มะ-ลึ²

หน่วยวรรคที่ 67 คือ ตัง-ต้ว-หลิ่ง-ลิว

¹ มีลักษณะการแปรเสียงสระด้วย ดูรายละเอียดหน้า 27

² มีลักษณะการแปรเสียงสระด้วย ดูรายละเอียดหน้า 27

³ มีลักษณะการแปรเสียงสระด้วย ดูรายละเอียดหน้า 27

⁴ มีลักษณะการแปรเสียงสระด้วย ดูรายละเอียดหน้า 27

⁵ มีลักษณะการแปรเสียงสระด้วย ดูรายละเอียดหน้า 27

	หน่วยวรรคที่ 100 คือ <u>ช้</u> เตียด- <u>ช้</u> เหลียด
	หน่วยวรรคที่ 101 คือ กะ <u>โต</u> ด-จะ <u>โ</u> หลด
/p/-/m/ ³	/p/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ริมฝีปาก-ไม่มีลม
	/m/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ริมฝีปาก
	ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 106
	หน่วยวรรคที่ 106 คือ <u>น้</u> ง <u>หม</u> อ <u>หม</u> ะ- <u>น้</u> ง <u>ป</u> อ <u>ล</u> ะ <u>หม</u> ะ ⁴
/l/-/n/	/l/ เป็นพยัญชนะข้างลิ้น-ก้อง-ปุ่มเหงือก
	/n/ เป็นพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ปุ่มเหงือก
	ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 49
	หน่วยวรรคที่ 49 คือ กั <u>ย</u> ล <u>ือ</u> อ <u>ง</u> -กั <u>ย</u> น <u>ือ</u> อ <u>ง</u>
	ข) <u>มี</u> ต <u>า</u> แ <u>น</u> ง <u>ที่</u> เก <u>ิ</u> ต <u>ข</u> อง <u>เส</u> ียง <u>ไ</u> ก <u>ล</u> ิ <u>ช</u> ิต <u>ก</u> ัน <u>ไ</u> ด <u>้</u> แ <u>ก</u>
/c/-/s/	/c/ เป็นพยัญชนะกักเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-เพดานแข็ง
	/s/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ปุ่มเหงือก
	ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 16, 86, 101
	หน่วยวรรคที่ 16 คือ <u>แม่</u> สิ- <u>แม่</u> ซี
	หน่วยวรรคที่ 86 คือ กะ <u>จ</u> ็-กะ <u>ช</u> ็
	หน่วยวรรคที่ 101 คือ <u>จ</u> ็ <u>น</u> - <u>จ</u> ็ <u>น</u>
/k/-/c/	/k/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-เพดานอ่อน
	/c/ เป็นพยัญชนะกักเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-เพดานแข็ง
	ปรากฏในหน่วยวรรคที่ 41, 101, 112, 123
	หน่วยวรรคที่ 41 คือ บ <u>่า</u> ฟ <u>ัก</u> ก <u>ิ่ง</u> -บ <u>่า</u> ฟ <u>ัก</u> จ <u>ิ่ง</u>

¹ มีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะการทำงานของเส้นเสียงด้วย แต่ในที่นี้อนุโลมให้เสียงพยัญชนะตัวนี้เป็นเสียงที่แปรกันได้

² มีลักษณะการแปรในเรื่องพยางค์ตามเกณฑ์ที่ 1 ด้วย ดูรายละเอียดในหน้า 22

	หน่วยยอรรรถที่ 101 คือ <u>ก</u> ะ <u>ด</u> ด- <u>จ</u> ะ <u>โ</u> หลด
	หน่วยยอรรรถที่ 112 คือ <u>ก</u> ็ <u>เ</u> ย- <u>เ</u> ็ <u>ย</u>
	หน่วยยอรรรถที่ 123 คือ <u>ก</u> ั <u>ด</u> ่า- <u>จ</u> ั <u>ด</u> ่า
/k ^h /-/c/	/k ^h / เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีลม-เพดานอ่อน
	/C/ เป็นพยัญชนะกักเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-เพดานแข็ง
	ปรากฏในหน่วยยอรรรถที่ 108
	หน่วยยอรรรถที่ 108 คือ <u>น</u> ิ่ง <u>ข</u> ็ <u>อ</u> ง <u>เ</u> าะ- <u>น</u> ิ่ง <u>จ</u> ็ <u>อ</u> ง <u>เ</u> าะ
/t/-/c/	/t/ เป็นพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ปุ่มเหงือก-ไม่มีลม
	/C/ เป็นพยัญชนะกักเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-เพดานแข็ง
	ปรากฏในหน่วยยอรรรถที่ 101, 123, 135
	หน่วยยอรรรถที่ 101 คือ <u>ด</u> ั <u>น</u> - <u>จ</u> ั <u>น</u>
	หน่วยยอรรรถที่ 123 คือ <u>ด</u> ั <u>ด</u> ่า- <u>จ</u> ั <u>ด</u> ่า
	หน่วยยอรรรถที่ 135 คือ <u>ด</u> ะ <u>ค</u> ิว- <u>จ</u> ะ <u>ค</u> ิว
/c/-/y/ ¹	/C/ เป็นพยัญชนะกักเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ไม่มีลม-เพดานแข็ง
	/Y/ เป็นพยัญชนะกึ่งสระ-ก้อง-เพดานแข็ง
	ปรากฏในหน่วยยอรรรถที่ 108
	หน่วยยอรรรถที่ 108 คือ <u>น</u> ิ่ง <u>จ</u> ็ <u>อ</u> ง <u>เ</u> าะ- <u>น</u> ิ่ง <u>ห</u> ็ <u>อ</u> ง <u>เ</u> าะ
	<u>น</u> ิ่ง <u>เ</u> าะ <u>เ</u> าะ- <u>น</u> ิ่ง <u>เ</u> าะ <u>เ</u> าะ
/l/-/y/	/l/ เป็นพยัญชนะข้างลิ้น-ก้อง-ปุ่มเหงือก
	/Y/ เป็นพยัญชนะกึ่งสระ-ก้อง-เพดานแข็ง
	ปรากฏในหน่วยยอรรรถที่ 60
	หน่วยยอรรรถที่ 60 คือ <u>เห</u> ็ด <u>ห</u> ู <u>ล</u> ั <u>ว</u> ะ- <u>เห</u> ็ด <u>ห</u> ู <u>ย</u> ั <u>ว</u> ะ

1

มีความแตกต่างกันในเรื่องความก้องไม่ก้องของเสียงด้วย แต่ในที่นี้อนุโลมให้เสียงคู่นี้
เป็นเสียงที่แปรเสียงกันได้

ค. พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ

ในกรณีที่คำสองคำซึ่งใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกันและพยัญชนะต้นของคำ
คำหนึ่งเป็นพยัญชนะควบกล้ำ ส่วนอีกคำหนึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยว ถ้ามีลักษณะดังต่อไปนี้จะจัดให้
คำสองคำนั้นเป็นรูปของศัพท์เดียวกัน

1) พยัญชนะต้นเดี่ยวเหมือนกับพยัญชนะเสียงที่หนึ่งของพยัญชนะ
ควบกล้ำ ทั้งนี้เสียงพยัญชนะท้ายและเสียงสระของคำทั้งสองเป็นเสียงเดียวกัน ปรากฏในหน่วย
อรรถที่ 68, 83

หน่วยอรรถที่ 68 คือ นกขาว-นกขาว

หน่วยอรรถที่ 83 คือ เบ็ดคิด-เบ็ดคิด

2) พยัญชนะต้นของคำใดคำหนึ่งเป็น /f/ อีกคำหนึ่งเป็น /khw/ และคำทั้งสองมีเสียงสระและเสียงพยัญชนะท้ายเป็นเสียงเดียวกัน จัดให้คำสองคำนั้นเป็น
รูปของศัพท์เดียวกัน สาเหตุที่จัดเช่นนี้เพราะว่า ในภาษาไทยถิ่น /f/-/khw/ มักจะสลับกัน
ได้แก่หน่วยอรรถที่ 26, 79

หน่วยอรรถที่ 26 คือ บ้ำแคว้ง-บ้ำแพ้ง

หน่วยอรรถที่ 79 คือ ควัก-พิก

ง. การกลมกลืนเสียง¹

ในกรณีที่คำมากกว่าหนึ่งคำ ซึ่งใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกัน มีความคล้ายคลึงกัน
ทางเสียง เพราะเกิดจากการกลมกลืนเสียงพยัญชนะ ให้จัดคำเหล่านั้นเป็นรูปของศัพท์เดียวกัน
ได้แก่ หน่วยอรรถที่ 28, 37, 69, 97

หน่วยอรรถที่ 28 คือ ผักป่นก-ผักกูนก

¹ "การกลมกลืนเสียง (assimilation) ได้แก่กระบวนการที่เสียงหนึ่งเปลี่ยนไปมี
ลักษณะคล้ายคลึงหรือเหมือนกับอีกเสียงหนึ่ง กระบวนการนี้จะเกิดได้เมื่อเสียง 2 เสียงอยู่ติดกัน
หรือใกล้กัน" ข้อความนี้กล่าวไว้ใน ปรานี กุลละวณิชย์, ภาษาไทย 3 หน่วยที่ 14 (กรุงเทพ-
มหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525), หน้า 304.

- หน่วยบรรณที่ 37 คือ ผักสี-ผักกึ
 หน่วยบรรณที่ 69 คือ นักปิกจะลิว-นักปิกกะลิว
 คือ นกยะโน - นกยะโน
 หน่วยบรรณที่ 97 คือ ตกสะป่า-ตกกะป่า

จ. การสูญเสีย

ในกรณีที่ค่ามากกว่าหนึ่งคำ ซึ่งใช้แทนหน่วยบรรณเดียวกัน มีความคล้ายคลึงกัน ทางเสียงเพราะเกิดจากการสูญเสียบางเสียงไป จะจัดให้คำเหล่านั้นเป็นรูปของศัพท์เดียวกัน ได้แก่ หน่วยบรรณที่ 17, 86, 101, 106, 125

- หน่วยบรรณที่ 17 คือ: ผ้าขาวม้า-ผ้าขาวม้า
 หน่วยบรรณที่ 86 คือ โจน-โจ
 หน่วยบรรณที่ 101 คือ โจน-โจ
 หน่วยบรรณที่ 106 คือ นั่งหมอดหมอด-นั่งหมอดหมอด
 หน่วยบรรณที่ 125 คือ ชัตโตต-ชะโตต

สรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์ในแต่ละหน่วยบรรณ

จากการวิเคราะห์ศัพท์ตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์ในแต่ละหน่วยบรรณออกเป็นตารางดังปรากฏในหน้า 44-101 'ตารางสรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์ในแต่ละหน่วยบรรณมีวิธีการอ่านดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำที่ไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การสูญเสียง	
๘๔ ทุ่ม เบ็ด	ค่อม ต้าง ตอย ฟ่อม } ป่อม } ่ม } ่ม } ป่าตอย ต่อมต้าง บ่าต่อมต้าง			☒ ☒	☒				7

ตัวอย่างนี้เป็นการสรุปผลการวิเคราะห์ศัพท์ในหน่วยอรรถที่ 84 "หุ่นเบ็ด" ซึ่งสรุปได้ว่า ในหน่วยอรรถนี้มีคำใช้แทน 10 คำ คำทั้ง 10 คำนี้แบ่งออกเป็นกลุ่มตามจำนวนพยางค์ได้ 3 กลุ่มคือ กลุ่มคำที่ 1 กลุ่มคำ 1 พยางค์ ได้แก่ ค่อม ต้าง ตอย ฟ่อม ป่อม ปุ่ม กลุ่มคำที่ 2 กลุ่มคำ 2 พยางค์ ได้แก่ บ่าตอย ต่อมต้าง กลุ่มที่ 3 กลุ่มคำ 3 พยางค์ ได้แก่ บ่าต่อมต้าง ในที่นี้ใช้เครื่องหมาย-----คั่นคำแต่ละกลุ่มไว้ เมื่อวิเคราะห์คำแต่ละกลุ่มแล้ว สามารถจัดให้เป็นศัพท์ใช้แทนหน่วยอรรถนี้ได้เพียง 7 ศัพท์ ทั้งนี้เพราะว่า มีรูปของศัพท์เดียวกัน 4 รูป ได้แก่ ฟ่อม ป่อม ปุ่ม ปุ่ม ซึ่งรูปศัพท์ทั้ง 4 รูปนี้นับให้เป็น 1 ศัพท์ และรูปศัพท์ทั้ง 4 รูปมีลักษณะการแปรดังนี้ ฟ่อม กับป่อม เกิดการแปรเสียงพยัญชนะ ป่อม กับปุ่ม เกิดการแปรเสียงสระ ปุ่มกับปุ่มเกิดการแปรเสียงสระ ในตารางนี้ใช้เครื่องหมาย] โยงรูปของศัพท์เดียวกัน และใช้เครื่องหมาย ✓ บอกลักษณะการแปรของรูปของศัพท์เดียวกันในแต่ละคู่ และถ้ามีรูปของศัพท์เดียวกันมากกว่า 1 คู่ จะใช้เครื่องหมาย } คร่อมรูปศัพท์เหล่านั้น เพื่อแสดงให้เห็นว่ารูปศัพท์ทั้งหมดเป็นรูปของศัพท์เดียวกัน และนับให้เป็น 1 ศัพท์

อนึ่ง ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ศัพท์ที่ระบุไว้ข้างต้นนั้น เกณฑ์ที่ 2 เกณฑ์ที่ 5 และ เกณฑ์ที่ 6 เป็นเกณฑ์ที่รวมคำ ซึ่งเป็นรูปของศัพท์เดียวกัน ส่วนเกณฑ์ที่ 1, 3 และ 4 เป็นเกณฑ์ที่แยกคำเป็นคนละศัพท์กัน ในแต่ละตารางได้แสดงกรณีที่รวมคำเป็นรูปของศัพท์เดียวกันด้วยเกณฑ์ที่ 2 และที่ 6 ไว้ต่างหากจากเกณฑ์ทางเสียงส่วนเกณฑ์ที่ 5 นั้นไม่ได้แตกต่างจากเกณฑ์ทางเสียง จึงไม่ได้แสดง เกณฑ์ดังกล่าวแยกไว้ต่างหาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ศัพท์ในแต่ละหน่วยย่อย

ลำดับหน่วยย่อย	คำที่ใช้แทนหน่วยย่อย	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยย่อย
		เกณฑ์ 2	เกณฑ์ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การอยู่เสียง	
1 ตา ¹	ป้อจ้อย ป้อหลวง ป้อเด้า ป้อโต๊ ป้อใหญ่								5
2 ยาย	แม่จ้อย แม่หลวง แม่เด้า แม่โต๊ แม่ใหญ่								5
3 น้องสาวของแม่	อา น้า								2
4 น้องสาวของพ่อ	อา น้า								2
5 น้องชายของแม่	อา อาว น้า								3

¹"จู้" คำที่ใช้แทนหน่วยย่อยเหมือนกับ "ตา" "ย่า" คำที่ใช้แทนหน่วยย่อยเหมือนกับ "ยาย"

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				การสื่อเสียง	
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง		
6 น้องชายของพ่อ	อา อาว น้า								3
7 พี่สาว	พี่ เอ๋ย ไฉน ----- พี่เอ๋ย								4
8 พี่ชาย	พี่ อ้าย ----- พี่อ้าย พี่บัว								4
9 กำนัน	แคว้น ----- กำนัน กำนัน } ป้อแคว้น ป้อหลวง -----			✓					7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สำนักหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การซ้ำเสียง	
	ตี๋ลึง } ลึงตี๋ } หลวงป้อ } หลวงพ้อ } ตี๋เจ้า ----- ตี๋เจ้าลึง		✓			✓			
15 พระที่เคย ตั้งงานมีลูก มีเมียมาก่อน	ตี๋ ----- ตี๋ปู่ ตี๋เจ้า ตี๋ลึง ตี๋อ่าว หลวงพ้อ ตี๋ป้อ } ป้อตี๋ } ----- ตี๋ขี้ปู่ ตี๋เจ้าปู่ ----- ตี๋เจ้าขี้ปู่		✓						10

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การถี่เสียง	
16 แม่ชี	แม่ขาว ผ้าขาว แม่ชี แม่สี ----- แม่ผ้าขาว ย่าผ้าขาว				✓				5
17 ผ้าขาวม้า	ผ้าตอง ผ้าตุ้ม ผ้าหัว ผ้าม้า ผ้าขาว ----- ผ้ายี่โป้ ผ้าขาวม้า ผ้าขาวม้า ผ้าขะม้า ผ้ากำม้า ผ้าขัดหัว			✓	✓		✓	8	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การสูงเสียง	
	ผ้าสะห้วย ผ้าขาม้า ผ้ากำม้า ผ้าป่าดป่า ----- ผ้าต่องสะห้วย ผ้าสะห้วยแล้ง ผ้าต่องป่าดป่า ผ้าขาวป่าดป่า				✓				
21 กางเกง	โก้น เต่ว เตี้ยว ----- ก้างแก้ง			✓					3
22 เข็มขัด	ต้าย ----- ล้ายฮัด ล้ายฮ้าง ล้ายฮ้าง			✓					4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การซ้ำเสียง	
	ปอบแอว } ปอดแอว } ปตแอว }			✓	✓				
23 กระท้อน (ผลไม้)	บ้ำต๋อง } บ้ำต๋อง } บ้ำต๋น			✓					2
24 มะระ (ชนิดลูกเล็ก)	บ้ำเหิด บ้ำหึ่ง บ้ำกำ บ้ำนอย บ้ำห้อย } บ้ำไห้ } บ้ำห้อยเมือง			✓					6
25 มะระ (ชนิดลูกโต)	บ้ำเหิด บ้ำนอย บ้ำละ } มะละ }			✓	✓				8

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง		การซ้ำเสียง
	บ่าห้อย บ่าไห้ ----- บ่าไห้ล่าง บ่าห้อยหลวง บ่าเหิดเจ๊ก บ่าไห้เจ๊ก บ่าห้อยเจ๊ก			✓					
26. มะเขือพวง	บ่าแคว้ง บ่าแพ้ง ----- บ่าแคว้งตุลา บ่าแคว้งตุลัว					✓			2
27 มะอึก	มะเขือ บ่าปู่ มะปู่ ----- มะเขือปู่ มะเขือลัม มะแคว้งขม ----- บ่าแคว้งตาไก่			✓	✓				6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เลขที่ 2	เลขที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
28 ใบชะพลู	ผักแค							8
	ปูแค							
	ผักปลิง							
	ใบปุ่นก							
	ใบตุนก							
	ใบฮ้วนหมู							
	ผักปุ่นก ผักตุนก					✓		
ผักปลิงนก								
29 ใบแมงลัก	ก้อมก้อ							5
	จอนาง							
	ก้อมก้อขาว							
	ก้อมก้อล้ม							
	ผักก้อมก้อ							
30 ใบกะเพรา (ชนิดใบสีดำ)	ตะเพา				✓			7
	กะเพา							
	ก้อมก้อดำ							

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สำนักหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การสูญเสียง	
	กะเพาดำ } ตะเพาดำ } ก้อมก้อม่าน ก้อมก้อมน กะเพาแดง ----- ก้อมก้อมนดำ				✓				
31 ใบกะเพรา (ชนิดใบสีเขียว)	ก้อมก้อม ตะเพา } กะเพา } ----- กะละเพา } ก้อมก้อมขาว ก้อมก้อมส้ม ก้อมก้อมน ก้อมก้อม่าน ตะเพาขาว } กะเพาขาว } ----- ก้อมก้อมจะไค ก้อมก้อมนขาว	✓			✓			✓	9

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ																									
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง																														
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การซ้ำเสียง																										
32 ใบโหระพา	ก้อมก้อ								6																									
	<table border="0"> <tr> <td rowspan="3"> <table border="0"> <tr> <td rowspan="3">}</td> <td>ใบโหระพา</td> </tr> <tr> <td>ใบห้วลชะพา</td> </tr> <tr> <td>ใบหอลชะพา</td> </tr> </table> </td> <td>✓</td> </tr> <tr> <td>ใบลูลชะพา</td> <td>✓</td> </tr> <tr> <td>ก้อมก้อดำ</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ก้อมก้อม่าน</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>ก้อมก้อจั้น</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	<table border="0"> <tr> <td rowspan="3">}</td> <td>ใบโหระพา</td> </tr> <tr> <td>ใบห้วลชะพา</td> </tr> <tr> <td>ใบหอลชะพา</td> </tr> </table>	}	ใบโหระพา	ใบห้วลชะพา	ใบหอลชะพา	✓	ใบลูลชะพา		✓	ก้อมก้อดำ								ก้อมก้อม่าน								ก้อมก้อจั้น							
	<table border="0"> <tr> <td rowspan="3">}</td> <td>ใบโหระพา</td> </tr> <tr> <td>ใบห้วลชะพา</td> </tr> <tr> <td>ใบหอลชะพา</td> </tr> </table>			}	ใบโหระพา	ใบห้วลชะพา	ใบหอลชะพา	✓																										
					}	ใบโหระพา																												
		ใบห้วลชะพา																																
	ใบหอลชะพา																																	
ใบลูลชะพา	✓																																	
ก้อมก้อดำ																																		
ก้อมก้อม่าน																																		
ก้อมก้อจั้น																																		

33 ผักกระเจต

ผักหนอง

ผักปอด

ผักแว่น

ผักกะเจต

ผักหละหนอง

ผักหนองน้ำ

ผักบั้งปิ้ง

ผักหนองโป้ง

ผักหนองปัง

ผักหนองน้ำโป้ง

9

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ 2	เกณฑ์ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การซ้ำเสียง	
38 กระเทียม	หอม								5
	หอมขาว								
	หอมแป้น								
	หอมเตี้ยม								
	หอมกะเทียม	✓			✓				
	หอมบัวขาว								
39 หอม	หอมแดง							3	
	หอมบัว								
	หอมบัวแดง								
40 พริกทอง	บัวน้ำแก้ว							4	
	บัวพริกแก้ว								
	บัวพริกแดง								
	บัวพริกแก้วแดง								
41 พริกเขียว	บัวพริก							10	
	บัวแฟง								
	บัวพริกหม่น								
	บัวพริกเขียว								
	บัวพริกขาว								

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับโน้ตควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การซ้ำเสียง	
	บ้าฟักโม่ บ้าฟักเต้า บ้าฟักอ้อย บ้าฟักกิ้ง บ้าฟักลิ่ง ----- บ้าฟักขี้หมู				✓				
42 หัวผักกาด	ผักกาดโป้ง ผักกาดปี ผักกาดหัว หัวผักกาด ----- หัวผักกาดขาว หัวผักกาดโป้ง		✓						5
43 ถั่วเหลือง	ถั่วเน่า ----- ถั่วเหลือง ถั่วกะเสี้ยว								3
44 ถั่วลิสงเตา	ถั่วลิสง ----- ถั่วลิสงเตา ถั่วลิสงเตา				✓				4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สำนักหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2:	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การซ้ำเสียง	
	ถั่วหน้าเต้า บัวแปซิ								
45 หัวกระชาย	อิงแกง อิงป่า ----- หัวกระชาย หัวกระทาย หัวอีแอน หัวหละแอน				✓				5
46 ข้าวโพด (ชนิดฝักโต)	ข้าวละลี ----- ข้าวบ้าง ข้าวโพด ข้าวโปัด				✓				3
47 ข้าวโพด (ชนิดฝักเล็ก)	ข้าวบ้าง ข้าวโปัด ข้าวโพด ----- ข้าวละลี ข้าวบ้างกิน ข้าวบ้างเตียน				✓				9

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	ข้าวละลืเตียน ข้าวละลืน้อย ข้าวปังแมงดา ----- ข้าวละลืแมงดา							
48 ข้าวฟ่าง	ข้าวตอก ข้าวปัง } ข้าวฟ่าง } บำเคย } บำเด็อย } ----- อ้อยขะมุ ต้มอ้อจ้าง ข้าวปังจ้าง ----- ข้าวปังหางจ้าง ข้าวปังหางหมา ข้าวปังเม็ดน้อย ข้าวปังข้าวตอก บำเคยข้าวตอก			✓	✓			11

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
49 กล้วย หน้าว่า	ก้วยใต้ ก้วยหน้า ก้วยค้ำว ก้วยอ่อง ----- ก้วยลืออ่อง ก้วยฝืออ่อง ก้วยตืออ่อง ----- ก้วยมะลืออ่อง ก้วยมะตืออ่อง ก้วยบ่าตืออ่อง	✓		✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓			5
50 ฝรั่ง (ผลไม้)	บ่าหมั้น บ่าก้วย บ่าแก้ว บ่ามุด			✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓			4
51 เมล็ดมะขาม	แก้มบ่าขาม เม็ดบ่าขาม ตับบ่าขาม หน่วยบ่าขาม							4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
52 มะม่วง กะล่อนเขียว	บำม่วงคำ บำม่วงก้วย บำม่วงป้อม บำม่วงเขียว บำม่วงป่า ----- บำม่วงซิงตา บำม่วงลีหัด บำม่วงแก่นหล่อน บำม่วงลูบหล่อน บำม่วงอีหนอน บำม่วงอีญา							11
53 มะม่วง กะล่อนทอง	บำม่วงป้อม บำม่วงตึง บำม่วงฝ้าย ----- บำม่วงลีหัด บำม่วงหัวคำ บำม่วงแก่นหล่อน บำม่วงตับควาย							9

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	บ้าม่วงขี้ถ้ำ บ้าม่วงชะถ้ำ บ้าม่วงแก้มแดง			✓				
54 ตะไคร่น้ำ	เตา							4
ใช้ทำอาหารได้	เตาน้ำ							
ขบขันในทุ่งนา	ฮัโค							
	ฮัโคคู่							
55 ตะไคร่น้ำ	เตา							17
ที่ขึ้นตามหม้อน้ำ	โค							
	ฮัเตา							
	โคคู่							
	ฮัคู่							
	โคหม้อ							
	ฮัโค							
	โคน้ำ							
	ฮัชนะุ่น							
	โคคู่หน้า							
	ฮัโคคู่							

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	เตา น้ำ หม้อ ช้อน ไม้ โค น้ำ หม้อ ช้อน ไม้ ช้อน ไม้ หม้อ ช้อน ไม้ หม้อ ช้อน ไม้ หม้อ		✓					
56 ต้นลำบ เสือ	หญ้า ตง หญ้า เฝียม หญ้า กะเขี๋ย หญ้า ชะเขี๋ย หญ้า เฝียมมวถย หญ้า เฝียมมใหญ่ หญ้า ดอกขาว หญ้า เฝียมองววย หญ้า แมงววย หญ้า เฝียมองห้าง หญ้า บ้านห้าง				✓			14

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สำนักหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำที่ไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	๕๔ ไม้ ๕๕ ไม้ ๕๖ หลวง ๕๗ ยาว ๕๘ น้อย ----- ๕๙ ดอกยาว ----- ๖๐ ลิงคโปร้							
59 ๕๖	๕๖ ----- ๕๗ เมือง ๕๘ น้ำ ๕๙ หนาม ๖๐ ผา ๖๑ ปง ๖๒ โปง } ๖๓ แดง ----- ๖๔ ดอกแดง							8
60 เห็นหนู	เห็นแมว เห็นหนู							3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 1	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยางค์	พยางค์แรกคล้ายกับไม่ครบคำ	การกลมกลืนเสียง	
	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="font-size: 2em; margin-right: 5px;">}</div> <div style="margin-right: 5px;">{</div> <div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 5px;"> <div>เห็ดหูลิ้วะ</div> <div>เห็ดหูยัวะ</div> <div>เห็ดหูหละ</div> </div> </div>			✓	✓			
61 แปลงผัก	<div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 5px;"> <div>ก๊อบ</div> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <div>อี๊วผัก</div> <div>แปงผัก</div> <div>ชั้นแปลง</div> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="font-size: 2em; margin-right: 5px;">}</div> <div style="margin-right: 5px;">{</div> <div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 5px;"> <div>เตี้ยกผัก</div> <div>เตือกผัก</div> <div>เตี้ยกผัก</div> </div> </div> </div>			✓	✓			5
62 วนั้นเส้น (ชนิดเส้นเล็ก)	<div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 5px;"> <div>จุ้น</div> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <div>จุ้นเส้น</div> <div>เส้นลั่น</div> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <div>ขนมเส้นแห้ง</div> </div>							4
63 วนั้นเส้น (ชนิดเส้นโต)	<div style="display: flex; flex-direction: column; gap: 5px;"> <div>จุ้น</div> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <div>เส้นลั่น</div> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <div>ขนมเส้นแห้ง</div> </div>							3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ 2	เกณฑ์ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การสูญเสียง	
64 ตึกแก	ตึกโต โตโต } โตโต } เต็กเตอ }			✓ ✓					1
65 ลังจก	จะกิม จะลิม จะหม่อง								3
66 กิ่งกือ	แมงเต้า ด้วงคู้ จะคู้ แมงแดง ----- แมงฮี้เต้า แมงตั้งเต้า แมงต่องเต้า } แมงแล่นเต้า แมงตื่นเต้า แมงลุ่มริน แมงลุ่มเต้า				✓				18

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์					จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบคู่กับไม่ควบคู่		การกลมกลืนเสียง
	แมงหัวเต่า แมงตัวเต่า แมงงูเต่า แมงแล่นตีน แมงตีนแล่น ชีกั้งกือ ชีตักเต่า ----- แมงบังแล่นตีน แมงบังกาบกือ		✓					
67 คำจ้าว หน่วยตัวเล็ก	หนิว ----- คำจ้าว บ้างบัว ชู้จ้าว ชู้จ้าว คำจ้าว ฮีปิด ปั้นบัว ปิงบัว ดิ่งตัว หลิ่งตัว				✓ ✓ ✓			12

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	นกหงอน นกโกล้ง ----- นกกะถั่ว นกกีดหงอน นกกะโน นกชะโน นกหัวขวาน นกบ่าแห้ ----- นกปีกจะลิ้ว นกปีกกะลิ้ว นกหูสีแดง ----- นกกีดหัวขวาน ----- นกบ่าแห้ชะโน นกบ่าแห้หัวขวาน				✓		✓	
70 ปลาตะเพียน	ป่าขาว ป่าชก ป่าปก ----- ป่าตะเพียน							11

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	ป่าสะป้าก ป่าปกแดง ป่าปีกขาว ป่าน้ำชี ป่าปีกแดง ----- ป่าขาวหางแดง ป่าปกปีกแดง							
71 จาน	จาน แบ้ง ----- ถ้วยจาน จานแบน ชามแบน ถ้วยล้าง ถ้วยชาม ถ้วยแบน ถ้วยแบ้ง]							8

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เลขที่ 2	เลขที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
72 ลากครก	ลาก ----- ลากปัก ลากคก ก้านตำ ก้อนตำ แก่นตำ แก่นปัก แก่นลาก แก่นคก ----- แก่นตำปัก							10
73 ไม้อัดไฟ	แปม ----- ก๊ีบไฟ ก๊ีบฮัด ก๊ีบแปม แปมฮี่ แปมโฮ แปมฮัด แปมไฟ							13

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เลขที่ 2	เลขที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบคู่กับไม่ควบคู่	การกลมกลืนเสียง	
	ไม้ขีด ----- ไม้ขีดซี่ ไม้ขีดโซ่ ไม้ขีดโซ่ ไม้ขีดไฟ							
74 ไฟแช็ก	แปม ----- สะเกตม แปมไฟ แปมซิน แปมแก็ด แปมตอง แปมหมูน แปมปัต แปมเหล็ก แปมหิน แปมแซ็ก แปมแซ็ด							23

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เลขที่ 2	เลขที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
77 ม้านิ่ง (ไม่มีพนักพิง)	ตั้ง โต๊ะ ม้า กอม ----- เก้าอี้ ตั้งนึ่ง ม้านิ่ง โต๊ะนึ่ง ตั้งอี โต๊ะอี ----- เก้าอี้นึ่ง เก้าอี้น ----- เก้าอี้หัวล้าน							13
78 ไม้ก่สัด	ไม้เสียน ----- ไม้กะหลัด ไม้กะหลัด							3
79 กระทง (ใส่ของ)	ควัก พัก					✓		6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยางค์	พยางค์ควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การอัญเสียง	
	อ้อง กะอ้อง } กะทาง กะถวย ควักต่อง อ้องต่อง	✓							
80 ตะปู	เหล็ก ----- ตะปู เหล็กกน เหล็กจด เหล็กปิ่น								5
81 ขยะ	ชั้เฮอะ ชั้ชั้ ชั้หญ่า [ชั้หญื่อ } [ชั้หญ็ย } ชั้หญ็ย			✓ ✓		✓			3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยางค์	พยางค์หน้าควบคำที่ไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
82 เบ็ด (ชนิดใช้ปัก)	เบ็ดปัก เบ็ดก่อง เบ็ดหน้อง เบ็ดหนอก เบ็ดหน็อก			✓				4
83 เบ็ด (ชนิดใช้ตัก)	เบ็ด เบ็ดไหล เบ็ดปาน เบ็ดฟาด เบ็ดล่อ เบ็ดคืด เบ็ดควัด เบ็ดจ่อม เบ็ดจะหล่อม					✓		8
84 ทุ่มเบ็ด	ค่อม ต้าง ตอย							7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรด	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรด	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรด
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยางค์	พยางค์ควบกล้ำที่ไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	ฟ่อม } ป่อม } ป่ม } ปุ่ม } ----- บ่าตอย ต่อมต่าง ----- บ่าต่อมต่าง			✓	✓	✓		
85 ดินล่อ	ปิด ----- ดินล่อ							2
86 โข่งโหลง	ลุ้น } ลุ้น } โฉน } โฉ } ----- กะโฉน } ขะโฉน } ----- กะโฉ } กะโช } ขะโฉ }							4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรด	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรด	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรด
		เกณฑ์ 2	เกณฑ์ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	ปราสาท เต้าเอ้า เต้าอู๋ เต้าเผา เต้าปัง เต้าฮาง กองปอน กองหลัว เมรุนอก ป่าเฮี้ยว ----- เชิงตะกอน เต้าเผาศัพท์ ที่เผาศัพท์ ที่เผาผี เมรุเผาศัพท์ ----- ปากกะบาลศัพท์							
91 เมรุ	เมรุ อู๋							13

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	เต๋า ----- ปราสาท เจดีย์ เต๋าเอ๋า เต๋ออบ เต๋อปัง เต๋อฮาง เมรุใน ----- ภูเฝ้าผี เมรุเฝ้าศพ เต๋าไฟฟ้า							
92 ที่เก็บกระดูก ผู้ตาย	ภู ธาตุ ----- เจดีย์ ----- ธาตุน้อย ----- ภูเจดีย์ เมรุกระดูก							8

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำที่ไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การซ้ำเสียง	
96 โกรธ (ไม่มาก)	หมีด เกียด โฆด ----- หมีดน้อย เกียดน้อย								5
97 ตกตะลึง	หลิม ----- ละตุ้ง ตกใจ ----- ตกละลั้ง ตกละตุ้ง ตกละป่า ตกกะป่า ตกละเก็ด ตกละกึด ----- ตกละเล็งเป็งปาง ตกละเล็งละเป็ง ตกละเป็งละเล็ง ----- ละตุ้งละเต็น ละตุ้งตกใจ			✓			✓		12

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การสูญเสียง	
98 ละเมอ	ลวิ้ง กิ้ง								2
99 อีขลาด	อีแก้ว ตำขาว อีค้ำน อีแหละ อีแยะ อีย่าน อีแห้ อีแฮะ อีขาด อีขาดตำขาว					✓			9
100 ขยะแขยง	ส่ง อีละ อีเตียด อีเหลียด					✓			3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การอัญเสียง	
103 ดู	ฝ่อ กอย เขียม หย้า ดู			✓					4
104 ไหมดูซี	--กอย-- --ฝ่อ-- --เขียม-- --หย้า-- --ฝ่อกอย-- --กอยฝ่อ--		✓	✓				4	
105 เท่าไร	เต้าโต เต้าฮือ							2	
106 หนึ่ง หับเพียบ	หนึ่งเมาะเมะ หนึ่งหม้อหมั หนึ่งป้อละหมั	✓		✓	✓			4	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	
		เกณฑ์ 2	เกณฑ์ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพ้องชนะ	พ้องชนะควบกล้ำกับไม้ควบเส้า	การกลมกลืนเสียง		การอ้อเสียง
	หนึ่งหมอบแหลมบ } หนึ่งหมอดแหลมด } หนึ่งหมอดแหลม้ } หนึ่งทับเทียบ หนึ่งบนแย้ง				✓			✓	
107 หนึ่ง ขัดล่สมาธิ	หนึ่งขัดตะหมาด } หนึ่งขัดล่หมาด } [หนึ่งขัดล่หวาย } หนึ่งขัดตะหวาย } หนึ่งขัดถะหวาย }				✓	✓	✓		2
108 หนึ่งยอง ๆ	หนึ่งชีย้องเหาะ } หนึ่งห้อย้องเหาะ } หนึ่งห้อย้องย่อ } หนึ่งเยาะเขาะ } หนึ่งเจาะเขาะ }	✓		✓				✓	4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สาขาหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	ลุดไ้ ลุ่มไฟ กุมไฟ มุ่นไฟ ชนไฟ ----- เมาช้อย							
112 ปู (เสื่อ)	ปู เสื่อ } เสี่ยง } เกี้ยว }			✓	✓			2
113 ทอนเงิน	ทอนตั้ง เต้าะตั้ง } ตือตั้ง }			✓				2
114 คลุมโปง	คุมหัว ----- กะลุมหัว } ขะลุมหัว } กุ่มกะลุม } ก่อมกะลุม } -----			✓	✓			4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์							จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง					
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม่ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	การสูญเสียง	
	ถางหญ้า ตายหญ้า แก้วหญ้า ฟืนหญ้า ฝั้วหญ้า ลูหญ้า เข่าหญ้า แขนหญ้า			✓ ✓					
123 ถลิ่งตา	ก้าวตา บักตา เหลือกตา มาบตา โมงตา โมตตา โมงตา สิ้งตา สิ้นตา				✓	✓			9

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับหน่วยบรรณ	คำที่ใช้แทนหน่วยบรรณ	ลักษณะการแปรของรูปศัพท์						จำนวนศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยบรรณ
		เกณฑ์ที่ 2	เกณฑ์ที่ 6	เกณฑ์ทางเสียง				
				แปรเสียงสระ	แปรเสียงพยัญชนะ	พยัญชนะควบกล้ำกับไม้ควบกล้ำ	การกลมกลืนเสียง	
	ป่าลอม ป่าเลาะ ----- ป่าเจี๊าะเลาะ ป่าจี่ลี ป่าหลิมฮาม ----- ป่าหลิมเจี๊าะเลาะ ป่ากิมเจี๊าะเลาะ							
142 ปลาช่อน ขนาดเล็ก (แต่ไม่ใช่ ลูกครอก)	ป่ากิม ป่าหลิม ป่าลอด ป่าลอม ป่าก้า ป่าเลาะ ----- ป่าจี่ลี ป่าลอมน้อย ป่ากิมน้อย ป่าหลิมน้อย ----- ลูกคอกป่าหลิม							11